

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

СПЕЦИАЛНОСТ В ПОМОЩ НА ХОРАТА

материал на Борислав Борисов

16

специалност на фокус

Обичате ли да комуникирате? Обичате ли успеха? Обичате ли да помагате на хората да преследват целите си? Ако отговорите са „да“, то Човешки ресурси е идеалната специалност за вас, а впоследствие и перфектната работа.

Управлението на човешки ресурси или HR (Human Resource от английски) е сложна и отговорна задача. Тя е свързана с работа най-често в големи компании. Благодарение на специалността ще се превърнете в професионалист в области, които ще подпомагат и развиват служителите.

И за да е напълно ясна темата, първо нека да обясним директно част от задачите на един HR мениджър:

- Търси, подбира и наема служители
- Работи с компенсации и обезщетения
- Търси най-добрите решения за развитие и образование на служителите
- Занимава се с организационното управление

Както знаем, хората в една фирма са най-ценният актив. Затова често чуваме термина „човешки капитал“. Много от аспектите на кариерата на HR-ите са свързани с грижата и подпомагането на служителите.

Работата, ако изберете да се занимавате с професията на специалист по човешки ресурси, е подходяща за хора, които искат всеки ден да научат нещо ново и обожават комуникацията с хора.

Предметите са истинско предизвикателство. Те включват много широк спектър, което ще направи общата ви култура доста широка

Много често преподавателите са не само теоретици, но и практики. Те биха ви осигурили, ако не работя, то поне стаж и възможност да развиете още повече вашата компетенция

Бакалавър по Човешки ресурси

Често много хора избират специалности като Бизнес администрация и след нея награвжат с онлайн курсове за Човешки ресурси, както и със специализации, магистърски програми и друг тип професионални квалификации. Така успяват да запълнят липсващото звено и да бъдат професионалисти в кариерата си. Но нищо не може да замени 4-годишното обучение в университета по избраната специалност.

Когато избирате програма най-важно е да проверите дали е акредитирана. Това означава, че получавате гаранции за качеството на образованието. Ако изберете неакредитирано образование, то доста често може да се сметне и за невалидно. И в един момент ще се сблъскате с определени трудности в живота по отношение на прехвърляне на кредити или техен недостиг (ако искате да продължите магистратура) или пък да не бъдете първи избор при кандидатстване за работа. Както знаем, много работодатели следят кой университет сте завършили.

И за да се върнем към образованието – най-добре е да запишете четиригодишно следване, а да не разчитате на курсове. Студентите винаги могат да се възползват от преимуществата на учебното заведение, които им се дават през всичките тези години, като работни групи, професионалисти, които им преподават, както и изграждане на плавни и трайни умения, които ще използват в бъдещата си кариера. Често, срещайки се със специалисти в областта, винаги можете, освен да черпите опит, и да изградите дълготрайни връзки, които биха ви помогнали напред.

Много често преподавателите са не само теоретици, но и практики. Те биха ви осигурили, ако не работя, то поне стаж и възможност да развиете още повече вашата компетенция.

Понякога стажовете са трудно достижими, но когато сте в университетска среда – това не е така. Много от учебните заведения имат договори с компании и изпращат част от студентите си на стаж. Някои от студентите остават и на пълен работен ден след това. А с дипломирането ви, вие излизате от учебното заведение с познания и опит зад гърба ви, които ще ви помогнат за по-бързото намиране на желаната работа.

Когато говорим за образование, предметите са истинско предизвикателство. Те включват много широк спектър, което

ще направи общата ви култура доста широка. Ще се сблъскате с теми като разрешаване на конфликти, трудово право, психология на работното място, бизнес етика, лидерски умения, финанси, организационно поведение. Всички тези предмети ще ви дадат както знания, така и умения, които ще използвате през целия си работен път.

Образование в България

В България специалността Човешки ресурси не се среща във всеки един университет, но все пак имате възможност за получаване на бакалавърска степен, както и на магистърска. И все пак водещите университети в сферата на управлението на човешки ресурси в България са:

Софийски университет – Стопанският факултет на университета предлага магистърска програма Бизнес администрация – развитие на човешките ресурси в три семестъра или пет семестъра според областта на бакалавърската диплома. Студенти с бакалавърска диплома по икономика или стопанско управление се обучават 3 години в редовна форма на обучение.

УНСС: Общикономическият факултет обучава студенти по специалност Икономика на човешките ресурси до бакалавърски и магистърска степен с продължителност два, три или четири семестъра.

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“: Магистърска програма Управление на човешките ресурси в редовна форма на обучение от три семестъра и свободен прием.

Нов български университет: Университетът предлага магистърска програма Управление и развитие на човешките ресурси (на български или английски език). Обучението е две години с теоретична подготовка и практикум.

Югозападен университет „Неофит Рилски“: Предлага се единствено магистърска програма Управление на човешките ресурси в публичната сфера, като продължаващо обучение. Продължителност от три или четири семестъра в зависимост от бакалавърската степен на кандидатите и е в редовна и заочна форма.

Великотърновски университет: „Св. св. Кирил и Методий“: Отново се предлага само магистърска програма Управление на човешките ресурси. Обучението продължава 2 семестъра, за които трябва да съберете 60 кредита. Изискването е да сте завършили Администрация и управление или Икономика.

Важно е да се каже, че Рейтинговата система на МОН не предлага класация за Човешки ресурси и не можем да сравним образованието в учебните заведения. Така че когато избирате университет в България, проучете какви предмети се изучават, какви са възможностите за стаж и дали това е вашето място.

Образование в чужбина

Трудно можем да намерим класация на най-добрите университети по Човешки ресурси, защото доста често студентите изучават микс от специалности с допълнителни курсове по човешки ресурси. Понякога някои изучават Психология, друг път – Бизнес администрация.

В чужбина най-често HR-а е допълнение към основната бакалавърска степен. И все пак, благодарение на сайт като Best Value Schools успяваме да проследим специализираните учебни заведения само по Човешки ресурси. Властелин, както в доста класации, е САЩ, като Швейцария и Великобритания също са срещани. Хубавото на класацията е, че освен таксите, можем да проследим и процентно колко студента от започналите успяват да завършат бакалавър. Изводът е, че бройката е около 60%, като останалите просто явно не успяват да преминат през тежкото образование.

В класацията виждаме, че в ТОП 5 само един европейски университет намира място, а именно Geneva College. Останалите университети са от САЩ.

Място	Университет	Годишна такса	Завършващи
1.	Oklahoma State University	\$8 736	60.3%
2.	Geneva College	\$26 730	65.8%
3.	Rasmussen College Online	\$29 235	95%
4.	Amberton University	\$9 540	Няма данни
5.	Webster University	\$26 900	61.3%

Източник: Best Value Schools

**Кариерата на
специалиста по
управление на
човешки ресурси е
цветна и има редица
възможности за
реализация**

Ако се фокусираме над Европа, то може да се ориентирате към добрите бизнес училища в Англия, Франция, Испания, Италия, Германия и Австрия. Едни от най-добрите университети по мениджърски са*:

- London Business School – Великобритания
- University of Cambridge – Великобритания
- Bocconi University – Италия
- HEC Paris School of Management – Франция
- ESADE Business School – Испания

*Университетите са изброени в произволен ред.

Специалист по Човешки ресурси

Важно е да споменем, че кариерата на специалиста по управление на човешки ресурси е цветна и има редица възможности за реализация. Тя е разпределена на няколко нива, като се започне от асистенти, младши-специалисти и се стигне до мениджъри. Полето на изява е широко и ще имате шанс да се изкачвате по стълбата на успеха.

Най-често асистентът взаимодейства с HR мениджъра и заедно се опитват да разрешат проблемите в компанията, като спорове между служители, например. Въпросът е, че ще имате и доста административни задължения, като работа с документи, събиране на подписи и обработка на данни.

Когато се изкачите по стълбицата и се превърнете в специалист, тогава вашите задължения ще се разширят още и акцентът ви ще бъде между документите и управлението на служителите. И все пак фокусът ще е върху планирането на активността на компанията. Тогава вече може да бъдете креативни и да изпитате професионално удовлетворение от работата си.

Най-високо в работната йерархия стоят мениджърите или „ръководител – човешки ресурси“. Те са отговорни понякога за цели отдели, както и за управлението на служителите на цялата фирма. За да бъдете повишени ще е нужно повече от знания – ще трябва да притежават отлични лидерски качества и комуникационни умения, както и да се справят със стреса, когато работите под напрежение.

Индустриите също са различни и понякога може да потърсите работа според интересите ви. Ако се интересувате от финанси е едно, ако се интересувате от земеделие – това е друго. При всички случаи, във всяка една област се търси специалист по човешки ресурси.

4 причини защо да учите Човешки ресурси

1. ЩЕ СЕ СБЪЛЪСКВАТЕ С НОВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ВСЕКИ ДЕН

Един от основните белези на управлението на човешките ресурси е многообразието. Един HR трябва да е способен да се справи със ситуации, възникващи ежедневно на работното място. Ако решите да изберете тази професия, търпението и гъвкавостта ще са ви необходимите, когато обхващате всекидневно с хора с много различни нива на опит, интелигентност, образование и способности.

Ако искате някой ден да имате разнообразна кариера, ще я намерите в управление на човешките ресурси. Работата ви ще ви помогне да притежавате нови умения и да използвате различни инструменти, когато ще имате нужда да решавате сложни казуси в компанията.

2. ЩЕ БЪДЕТЕ ЗАЩИТНИК НА СЛУЖИТЕЛИТЕ

Понякога „човешки ресурси“ звучи техническо обременена фраза и безинтересна, но тя винаги е свързана с хора. А хората са цветни, различни и ни дават всекидневни предизвикателства. Ще ви се налага всекидневно да създавате смислени и трайни взаимоотношения в организацията, да научавате нови неща, да живеете с проблемите и болката на голяма част от фирмата и да влияете дори понякога на живота на някои хора. Затова е важно да бъдете техен приятел, да им помагате винаги при нужда и да подобрявате тяхното ментално състояние. Вие се превръщате в своеобразен защитник на персонала на фирмата.

3. УМЕНИЯТА ВИ ОТ УНИВЕРСИТЕТА ЩЕ СА ОТ ГОЛЯМА ПОЛЗА

В университета освен знания ще натрупате и много умения. Те ще са търсени, защото все повече фирми разширяват дейностите си и се нуждаят от мениджъри по човешки ресурси, които да контролират и администрират служителите. С новите разпоредби, които постоянно се появяват, вие ще отговаряте и за сложните закони, които са свързани с безопасността и здравето на работно място, равните възможности на заестост, здравеопазването, заплатите и много други отговорни задължения.

Много често ще имате нужда от качества, а не само знания. Често тези качества се натрупват в университета, когато контактувате и работите с вашите колеги-студенти. Все пак и бъдещата ви специалност е свързана с работата с хора. Разширявайте хоризонта постоянно, следете за настроенията по време на лекции, учете се да бъдете балансър. Всички тези умения ще са ви от полза, когато постъпвате на работа.

4. ЗАПЛАТИТЕ НА HR МЕНИДЖЪРИТЕ РАСТАТ ПОСТОЯННО

Имайте предвид, че все по-голямо става търсенето на HR мениджъри. Затова и заплатите са високи и с всяка следваща година ще стават още по-големи. Важно е и в коя страна ще развивате професията. Според данни на Payscale средната заплата на мениджър в световен мащаб е 82 000 долара годишно. Това е без допълнителните парични компенсации. Възможностите за кариерно израстване и напредък добавят още причини, поради които управлението на човешки ресурси може да бъде толкова доходно.